

ZARZĄDZENIE NR 34
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W WARSZAWIE

z dnia 24 listopada 2025 r.

w sprawie wyznaczenia szlaków na terenie rezerwatu przyrody Morysin

Na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terenie rezerwatu przyrody Morysin, zwanego dalej „rezerwatem”, wyznacza się szlaki, zwane dalej „szlakami”.

§ 2. 1. Wyznaczone na terenie rezerwatu szlaki udostępnia się dla ruchu pieszego.

2. Przebieg szlaków na terenie rezerwatu określa mapa udostępnienia rezerwatu, stanowiąca załącznik do zarządzenia.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – Regionalny Konserwator Przyrody w Warszawie.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

§ 5. Uchyla się Zarządzenie Nr 33 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 4 lipca 2016 r. w sprawie wyznaczenia szlaków na terenie rezerwatu przyrody Morysin.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Warszawie

Jacek Lolo

Załącznik do zarządzenia Nr 34

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie
z dnia 24 listopada 2025 r.

Mapa udostępnienia rezerwatu

Uzasadnienie

Status prawny rezerwatu przyrody Morysin został ustalony Zarządzeniem nr 14 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 czerwca 2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody Morysin (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3826). Rezerwat został natomiast uznany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 42, poz. 409). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i historycznych fragmentu doliny Wisły wraz z zachowaną resztką lasów łęgowych z licznymi drzewami pomnikowymi oraz bogatą florą i fauną. Nadany przedmiotowemu obszarowi status prawny formy ochrony przyrody sprawił, że sposób jego użytkowania stał się zależny od przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą o ochronie przyrody”. Ustawodawca, poprzez art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, nakazał zachowanie wyróżniających rezerwat przyrody wartości przyrodniczych w stanie naturalnym lub mało zmienionym. Równolegle wprowadził on narzędzie służące realizacji tego celu, jakim jest zamknięty katalog zakazów zdefiniowany przepisem art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Szeroki zakres obostrzeń wynikających z przepisów obowiązujących na obszarze rezerwatu przyrody wyklucza możliwość poruszania się pieszo. Ustawowo wprowadzone na obszar rezerwatu przyrody restrykcje, mające formę zakazów, pociągają bowiem za sobą w konsekwencji ograniczenia, co do możliwości jego użytkowania. Ograniczenia te posiadają powszechnie obowiązującą moc prawną, skierowaną do każdego podmiotu, który znajduje lub znajdzie się w zasięgu terytorialnym objętym tą regulacją, bez względu na to, czy posiada on bądź nie posiada prawo własności do nieruchomości, czy też sprawuje nad nią nadzór. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że ustawodawca wprowadzając obszar rezerwatu przyrody zakazy, przewidział równolegle możliwość zajścia kolizji pomiędzy wymogami związanymi z ochroną przyrody, a działaniami naruszającymi te wymogi. Dlatego, w przepisach ustawy o ochronie przyrody, wraz z tymi ograniczeniami, zostały zawarte wyjątki, dające prawo wprowadzenia odstępstwa od ich obowiązywania.

Niniejsze zarządzenie zostało przygotowane w oparciu o wyjątek zdefiniowany przepisem art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o ochronie przyrody, przyznający regionalnym dyrektorom ochrony środowiska delegację do wyznaczania, poprzez zarządzenie, na terenie rezerwatu przyrody szlaków dopuszczonych m.in. do ruchu pieszego. W świetle tej regulacji, decydującym znaczeniem przy wyborze narzędzia znoszącego obowiązujący na terenie rezerwatu przyrody zakaz poruszania się, jest powiązanie sposobu udostępnienia rezerwatu przyrody z celem, jakiemu ma ono służyć. Jeżeli udostępnienie rezerwatu przyrody będzie odnosić się tylko do tego zakazu, ma służyć wyłącznie zapewnieniu swobodnej komunikacji, bez wprowadzania odstępstw od obowiązywania

w rezerwacie przyrody zakazów dla realizacji innych celów oraz będzie skierowane do nieokreślonej liczby podmiotów i posiada charakter ciągły, właściwym jest ustalenie go poprzez akt prawny wydany w formie zarządzenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie wydając niniejsze zarządzenie uwzględnił następujące okoliczności faktyczne.

Na terenie przedmiotowego rezerwatu przyrody zostały poprzednio wyznaczone szlaki na mocy Zarządzenia Nr 33 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 4 lipca 2016 r. w sprawie wyznaczenia szlaków na terenie rezerwatu przyrody Morysin. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie projektując w rezerwacie tego typu infrastrukturę ocenia czy istnieje potrzeba wprowadzenia jej w życie i czy wyznaczenie w rezerwacie tego typu miejsc nie będzie negatywnie oddziaływać na wyznaczony cel ochrony. Zgodnie z wolą zarządcy terenu rezerwatu - Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie uzupełniono dotychczasową sieć szlaków o dwa nowe odcinki. Pierwszy odcinek to dłuższa trasa, wyznaczona wzdłuż istniejącej, szerokiej drogi wykorzystywaną przez część osób odwiedzających rezerwat do ruchu, a która zapewnia również komunikację z obszarem sąsiadującym z Gajówką. Zastosowanie tej trasy jako szlaku pozwoli na skierowanie ruchu pieszego na utwardzoną już w wyniku wydeptywania ścieżkę, minimalizując tym samym ryzyko zadeptywania i uszkodzenia roślinności poza wyznaczonymi obszarami. Drugi, krótszy odcinek szlaku ma charakter historyczno-edukacyjny. Prowadzi on bezpośrednio do nowo odkrytych pozostałości osady Olęderskiej. Udostępnienie tego miejsca turystom pozwoli na pokazanie unikalnego dziedzictwa kulturowego regionu i zwiększy atrakcyjność rezerwatu. Umożliwi to zwiedzającym poznanie historii osadnictwa na tych terenach, a także stworzy unikatową wartość dodaną do tradycyjnej rekreacji na łonie natury. Zarządca terenu zobowiązał się przy tym do posadowienia wygradzeń w formie tzw. „suchopłotów”, do których mogą zostać wykorzystane gałęzie drzew usuwanych dla ochrony obiektów zabytkowych, oraz działań wynikających z bezpieczeństwa powszechnego.

W obrębie szlaków wskazanych tym aktem prawnym udostępniono rezerwat do ruchu pieszego. W przygotowanym projekcie zarządzenia zachowuje się ogólny kształt i sposób przebiegu istniejących dróg w rezerwacie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie statuuje niniejszy sposób udostępnienia rezerwatu uwzględnił również to, że funkcjonujące w nim na podstawie zarządzenia szlaki piesze mogą służyć edukacji przyrodniczej. Rezerwaty przyrody, poza ochroną przyrody, pełnią bowiem również ważną funkcję społeczną. Utrwalanie, poprzez tworzenie ścieżek przyrodniczych, obrazu tej formy ochrony przyrody jako cennego przyrodniczo obiektu, pozwala wykształcić szacunek i współodpowiedzialność za chronione obszary, stanowiące dziedzictwo

przyrodnicze lokalnej społeczności oraz zrozumienie potrzeb działań ochronnych na rzecz ich ochrony. Tego rodzaju działania powiązane są z przepisami art. 2 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którymi, jednym z założonych celów ochrony przyrody, jest kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody, przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody. Uogólniając, edukacja z zakresu ochrony prowadzonej w rezerwacie przyrody powinna polegać na integracji wszystkich elementów chronionego obiektu, tj. budowie całościowego obrazu celu, dla którego rezerwat przyrody został powołany do życia. Obraz ten najlepiej jest budować bezpośrednio na obszarze chronionym poprzez szlaki przyrodniczo-edukacyjne. Przekazywana w ten sposób wiedza o miejscu, gdzie należy szczególnie dbać o przyrodę, będzie budowała właściwy obraz jego wartości przyrodniczych i zagrożeń dla ich utrzymania. Każdy rodzaj edukacji związanej z ochroną przyrody, wzbogaca wiedzę na temat funkcjonowania rezerwatu jako złożonego ekosystemu, w którym poszczególne jego elementy oddziałują na siebie i są od siebie zależne oraz są narażone na szereg zagrożeń, w szczególności związanych z antropogenicznymi przekształceniami. Ważnym jest przy tym, że już samo fizyczne dotknięcie danego problemu wyzwała w wielu przypadkach wśród społeczeństwa chęć działania na rzecz ochrony rezerwatu, rozumianego jako złożone i powiązane w jedną całość środowisko, gdzie nie należy ingerować w jego elementy składowe, jeżeli nie wymaga tego potrzeba ochrony przyrody lub ingerencja ta winna być ograniczona do zakresu niepowodującego negatywnych następstw. Można mówić o osiągnięciu celu takiej edukacji, jeżeli w jej efekcie osoby edukowane staną się uważnym obserwatorem otaczających ich elementów przyrody, zachodzących w nich zjawisk oraz zależności między nimi.

W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, kształtowanie świadomości przyrodniczej, w szczególności wśród dzieci, odbywa się najlepiej poprzez dotarcie do obiorców w formie naocznego zobrazowania danego tematu w miejscu bezpośrednio z nim związanym. Terenowy obraz tego co podlega ochronie, może bowiem być uznany zarówno za narzędzie przekazywania treści merytorycznych jak i element motywujący do podejmowania konkretnych działań w zakresie ochrony przyrody. W szczególności wartości przyrodnicze rezerwatu zaprezentowane poprzez tablice edukacyjne jakie można ustawić na wyznaczonych szlakach edukacyjnych, bez wątpienia wzbogacą wiedzę na temat jego funkcjonowania.

Na potrzeby niniejszego zarządzenia szlaki zostały wyznaczone na podstawie współrzędnych punktów załamania ustalonych w terenie za pomocą GPS. Ponadto, mając na względzie błąd odczytu GPS, ich lokalizacja została odniesiona do współrzędnych punktów dróg otrzymanych z digitalizacji tego typu obiektów uwidocznionych na mapach rastrowych dostępnych na stronach Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Jeżeli błąd pomiędzy punktami GPS

i przebiegiem drogi na mapie rastrowej, w obrębie której został wyznaczony szlak, wynosił więcej niż cztery metry, przyjęto uśrednioną wartość współrzędnych obliczoną na podstawie obu odczytów. W pozostałych przypadkach przyjęto wartości z odczytów GPS.

Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie pozytywnie zaopiniowało przedmiotowe zarządzenie i zobowiązało się do zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników szlaków wyznaczonych w rezerwacie.